

Els nobles del papa

Això era una vesprada d'hivern, ara deu fer vint anys, que jo passejava per aquell barri deliciós de Roma entre la Piazza Navona i el riu, per carrerons i placetes de noms medievals (Via dei Banchi Vecchi, Via dei Coronari...), i vaig anar a parar al lloc que buscava, que els turistes mai no han sentit anomenar i que els romans mateixos coneixen ben poc: l'espai de l'antic palau de Montegiordano, que encara conserva una estructura una mica elevada corresponent a l'antic recinte emmurallat de la família Orsini, els amics i després enemics dels Borja, i el lloc on es va educar la petita Lucrecia, amb la tia Adriana de Milà. Vaig entrar al pati del palau, un d'aquells patis romans plens de vegetació i de verdet, humits, amb una fontana barroca d'on raja permanentment un fil d'aigua. I quan ja me n'anava, s'aturà davant del portal un gran cotxe negre, d'aire clarament oficial, i en va baixar un senyor alt i elegant, amb la cara picada inconfusible: era Mino Martinazzoli, el darrer president de la Democràcia Cristiana, encarregat de reconstruir (cosa impossible) un partit ja podrit i destruït. Què hi feia, el polític, de visita en aquell palau antiquíssim? Bé, doncs, no era difícil d'imaginar: consultar, comentar, demanar consell. Els grans nobles de Roma, les grans famílies que fa molts segles (deu segles en el cas dels Orsini, més segles encara en el cas dels Colonna) que controlen o condicionen el poder polític i el poder de l'Església, són presents ara mateix com ho han estat sempre. I una part d'aquests nobles els podem veure encara, vestits amb frac o amb jaqué, impecables, hieràtics, amb alguna medalla important, acompanyant el papa en l'entrada solemne a Sant Pere, o a les sales dels palaus vaticans fent d'introduïdors de les visites il·lustres. Són els nobles del papa, i sempre ho han estat, i ho voldrien continuar sent, encara que ja no el transporten al muscle en la *sedia gestatoria*, tal com van fer fins al temps de Joan XXIII. "Som la trinxera rocosa del papa des del temps de Carlemany: els papes cal servir-los, ens ho han ensenyat des de menuts", proclamava fa pocs dies el príncep Sforza Marescotti Ruspoli, al palau impressionant del mateix nom, a la Via del Corso. I afegia: "Ningú de l'aristocràcia romana pot pensar a discutir un acte de Benet XVI o de qualsevol papa, encara que siga un papa dimissionari".

Joan Francesc Mira

En palaus com aquest, i com els dels Colonna, els Borghese, els Torlonia, els Massimi, els Odescalchi, els Chigi, els Lancellotti, els Orsini, i alguns altres, resideix la "noblesa negra", definits pel color dels seus vestits de cort, en signe

de lleialtat al papa i de dol per la caiguda de Roma, el 1870, en mans del Regne d'Itàlia.

Formen un petit món limitat, definit pels orígens que en algun cas, com els Colonna, es remunten als senadors romans del Baix Imperi, o al temps de Carlemany, o al segle X, i sense interrupció. Un petit món, instal·lat en esplèndids palaus renaixentistes o barrocs, que sovint, com el Doria-Pamphili, són museus de riquesa infinita, però museus habitats. I com havien de reaccionar a l'"abdicació" del Papa Rei, aquests nobles que es consideren el sòcol dur immutable de la història papal? Doncs, ho han fet amb estupor, amb respecte infinit, i amb la fe indestructible de qui mesura la història en segles. Amb més dignitat que molts alts responsables vaticans. "No comentem, només ens hem dit: obeïm", afirma el príncep Ruspoli. "Acceptem amb veneració, respecte, afecte i obediència qualsevol decisió que haja pres el papa. I a més," afegeix, "no és la primera vegada en la història." Sis segles de distància no són res, per al príncep. Són famílies que han donat a l'Església un bon grapat de sants, cardenals infinits, i un bon nombre de papes: de què s'han d'espantar, per tant?, què els ha de fer trontollar, si ells són la roca, el castell, la muralla?, què els ha de fer dubtar, si la fe, per a ells, forma part de la casa, de la família i de les bones maneres? I llavors, la *principessa* Borghese explica que, pocs dies després de l'anunci del papa, rep una telefonada del rector d'una parròquia romana: "Princesa, què hem de fer el 28 de febrer, quan dimiteix el papa? Toquem les campanes a mort, o llevem el seu retrat de l'església?". El bon rector no demana consell a la cúria ni al bisbe, el demana a la princesa Borghese. I ella, immutable, immutada, diu que li va respondre: "Preguem. Celebrem l'adoració. Acompanyem el comiat". Dubte que cap cardenal hagués donat una resposta així, i dubte que aquests nobles de Roma s'alteren per fets tan superficials com un canvi de règim polític, un concili, un nou govern, unes eleccions, un Berlusconi, o el nom d'un nou papa. Tot passa i tot s'acaba, ells són inalterables, són eterns.

"Són famílies que han donat a l'Església un bon grapat de sants, cardenals infinits, i un bon nombre de papes: de què s'han d'espantar, per tant?, què els ha de fer trontollar, si ells són la roca, el castell, la muralla?, què els ha de fer dubtar, si la fe, per a ells, forma part de la casa, de la família i de les bones maneres?"